

pririvale v evropski kulturni prostor, kakor na primer Nizozemska, Flandrija, Danska, Grčija ali Portugalska. Te literature naj bi bile zastopane enakovredno z velikimi literaturami Francije, Anglije in Nemčije. Zamislimo si, kaj bi pomenilo za slovensko literaturo, ki v bistvu čepi sredi Evrope, a hkrati v ječi svoje majhnosti in usode, če bi se skoraj avtomatično prikazovala v prevodih po vsem evropskem svetu! Sanje? Če so, so zaenkrat prekleto bridke: vse kaže, da Slovenci ponovno ne bomo zmogli uveljaviti tistega dela svoje duhovne dejavnosti, ki je kljub vsem pomislekom naša najlepša in najčistejša legitimacija.

Ciril Zlobec

Votlina

Lojze
Krakar

POTUJEM Potujem v svojo votlino.
 V votlost kosti in mišic.
 V obrabljeni vsákdan. V polnoč –
 – in ta mi kapljà spod trepalnic
 kot črnordeča lava.
 V votlost kričim si: počakaj
 na vlak, ki divjà po železju
 tvojih zarjavelih živcev
 v predore, ki se zasipavajo
 sami od sebe za tabo.
 Spreminjam se v črno pobarvan
 živinski vagon, ki ropoče
 nazaj iz peklà PRIHODNOSTI
 v nebesa čudovite NIČVEDNOSTI.

NIČVEDNOST NIČVEDNOST, podobna zlatniku
 sončnega vzhoda, enaka
 biserni abecedi nepismenih,
 neskončno lepša od mlade
 VSEVEDNOSTI, vrni mi milost
 pozabe na obljubljeni deželo
 in mrkni na nébu za zmeraj!
 Razbéli krono mesarjem,
 ki sami se kronajo v carje,
 potrkaj na mojo votlost
 in vstopi – (nesmrtna kot večnost)!

PREČRTANA Prečrtana ničla (Ø). S to ničlo
 NIČLA se že od pradobe kamnatih
 kraljev in svétih pošasti
 zveri tam od kače v raju –
 podpisujejo pod naše sodbe.
 Z njo – hvala Bogù – še zmorem
 tudi jaz podpisati svojo.
 Podpišite, bratje, to moje
 jecljanje za večno ničvednost
 potomcev, ki jim v testamentih
 zapuščamo lè samozvance
 iz ČRNORDEČIH KRALJESTEV.

IZGUBLJENI V Svetem pismu (v priliki
 SIN o izgubljenem sinu)
 nenadoma srečal sem sebe.
 Prišel sem končno iz puščave
 góbijske, kjer sem bil dolgo
 hlapec mogočnega MÓGULA.
 Na čelu bom nosil do smrti
 žig in številko sužnja,
 pa bič in gorjačo spomina,
 ki me bo SAMA tepla.
 Vem, OČE, zataval sem v kraje,
 ki niso obljudeni. Raje

recíva tem bitjem nebitja
in ne sprašuj za imena
MÓGULOV, doklèr so še živi,
sicer pridrvijo nad naju.
Saj kamor se vgrezne kopito
njih konj, tam ni trave za čredo.

ČREDA Hitreje, vi vòli, hitreje,
mudí se nam v srečno deželo!
Zdivjajte, kravji pastirji
pred nami tja v ELDORADO,
razbobnajte, bobni, začela
bo rasti rdeča trava
in mleko začelo bo teči,
iz dojk naše svete krave!
A kdor ne bo hotel ga piti,
s prstjó mu zasujemo usta,
ker hočemo, da se naznani:
VOLKOVI SO OVCE POSTALI!
Trobíte, trobíte, že vendar
o čudežu, ki po ukazu
(tem našem presvetem ukazu!)
neverne spreobrne vas v verne.

BALADA Na častnem mestu sedi
O VOLČJEM OVCA – in dnevni red bere:
SESTANKU »Pod 1) ustanoví
se stranka PAVJE PERJE!
Pod 2) Vsi butci na plan,
zvežite se v ZVEZO RAZUMNIH!
Pod 3) vstaníte že, policaji
zvežite vse te DEMOKRATE!
Pod 4) za klerikalce
dozida se iz Marxovih knjig
palača PRI SIVIH BRATIH
(kar . . . tam . . . pri kazamátih,
da bomo imeli manj brig«).

Sestanku predseduje
 (seveda!) tovariš VOLK.
 Sprašuje se in premišljuje
 (ko bulji v volčji molk):
 »Kaj bolje je – PAVJE PERJE,
 RAZUMNIKI – POLICAJI,
 ali pa – VERSKO BLAZNI?
 (Vseeno – kje stolček se sprazni«.)

BALADA Potem pa je VÉLIKI VOLK
 O OVCI še v spanju sanjal o ovci.
 »Kam z njo zdaj? Zdaj greh je MOLK,
 ukázali smo! In kje z novci
 kupiti Judeža? Bratci,
 jók! – Déli nas bodo na vago
 in čivkali bodo še vrabci
 o dachaucih . . . in vso našo zmago
 na tistem PRAVIČNEM procesu
 lahkó člani PAVJEGA PERJA
 izrabijo kdaj na kongresu
 za svoje adute . . . Hudiča,
 najboljše bo: izgnati v tujino
 vse umne možé – pismouke
 (pa gleda jo . . . , domovino –
 in OVCO!) Sicér bo še PRIČA.«

VRAČAM SE Vračam se v svojo votlino,
 nihče ne more več vanjo.
 Razpoke kosti in mišic
 preozke so še za mušice.
 Premišljam, kaj misli MÓGUL?
 Po mojih zarjavelih živcih
 ropoče nazaj v votlino
 črni vagon na postajo
 »NIČVEDNOST« – in v njem (poln sreče!)
 vidim še svojega vnuka.
 Za vsak god mu pošljem voščilo,
 podpisano z véliko ničlo (Ø).

Napisi kot Buchenwald in Dachau
zbledé naj nad mojim grobom!
Prepočasi drvel moj vagon je
iz VSEVEDNOSTI v večno NIČVEDNOST...

Pavle
Zidar

Les (III)

Z mano prosvetna in politična oblast na splošno ni bila zadovoljna. Nisem se znal prilagajati in reči *ne*, kadar je bila zapoved taka, glaseča se na *ne*. Vedno sem rekel *ja*.

Biti prosvetna perutnina je verjetno biti v vseh državah in sistemih najstrašnejša drža in bistvo življenja, ker je ideološko pogojeno. Učence, to je ljudi, moraš prefermentirati z nekim obnašanjem do smrti. To se učiteljem posreči skoraj pri vseh

učencih, razen če nisi sam razbrzdán oziroma pokvarjen, kakor sem bil jaz.

To pa sem jaz po vseh opazovanjih menda bil. Ne rečem, da nerad. V pokvarjenosti je estetska slast, in to je ugotovil že Charles Baudelaire v svoji znani pesmi *Epilog*.

Vsaj tistih učencev, ki so mi bili dani v prefermentacijo, nisem spremenil v pridno kolesje stoletja. Nekaj sem moral čvekati o socializmu, toda toliko sem le bil previden, da ni nihče verjel v to bedarijo utopične zagledanosti.

Večina se jih je kar uspešno rešila.

Postali so *pizde* – in to je dobro.

Vsak pedagog, ki naredi kaj takega iz svojih učencev, je v resnici izpolnil največje poslanstvo, vzgojno in osebno; vsi drugi pa so bili žandarji ideoloških klišejev, zaradi katerih kasneje otrokom ni rešitve. Celo obesijo se in so neskončno nezadovoljni z življenjem, ki je lepa stvar. Ideologija jim je posrkala *jaze* in dala noter plastiko, ki se imenuje *poštenost, dobrota, sposobnost, pokončnost, poslušnost*...

Upravitelj me je opozarjal, da so moji učenci *pizde* in da je taka vzgoja družbeno škodljiva, protisocialistična, socialnemu sistemu nasprotujoča, a jaz sem ga vprašal, pezdeta, kaj sploh to je, *socialni sistem*. Zastrmel se je vame in obžaloval, da me takrat na Dolenjskem niso utopili in me kasneje kot ribo servirali na kakšni veselici.

Vendar mi je na moje vprašanje glede socialnega sistema odgovoril.